

”Mitäs pannaan hassuu jyrräämään”

”Siina rakas, kun se makas hassun kämmenellä.
Oli turvassa paremmassa kun tähti taivahalla.”

Laulua ei voi olla muistamatta, kun sen joka päivä sai kuulla, montakin kertaa. Kesällä 1956 olin kuukauden päivät töissä Härkälän kunnalliskodissa, joka silloin oli samalla maatila. Tilanhoitajana toimi Urho Soini. Työhommissa käytettiin myös hyväkuntoisia hoidossa olevia asukkaita. Silloin minulla oli onni tulla tutuksi Härkälän Oksan ja hänen laulujensa kanssa. Siinakin lienee ollut naisten töissä, vaikka en häntä muistakaan.

Tokko tuohon aikaan Somerolla oli ketään, joka ei olisi kuullut lukuisia juttuja Oksasta. Moni piti Oksaa kovinkin ”hassuna”, niin kuin hän itseään kutsui. Omalaatuinen kyllä olikin, mutta tarvittaessa aivan taitava työmies. Opasti töissä minua ja Viljamia, Härkälän väkeä tämäkin. Opetti valjastamaan aamuisin hevosen kärryjen eteen. Rauhoitti vauhkoutuneen hevosen, kun ote Viljamilta karkasi.

Kaikissa Oksasta kiertävissä jutuissa oli sama kahdella tavalla tulkittava piirre. Oliko Oksa paljonkin jälkeenyäännyt, vai tarpeeksi ovela ja hiukan pirullinenkin välillä välttämään annettuja tehtäviä.

Saipa Oksa tehtäväkseen viedä hartausvierailulla käyneen kirkkoherra Tasangon Härkälästä Kirkkojärven yli pappilaan. Kun olivat astumassa veneeseen, Oksa kysyi papilta: ”Souraks sää, vai souraks mää?” Ja ratkaisi saman tien itse: ” Souras sää vaan, mää saan takastulleskin soutaa.” Tykkäskö soutamisesta kovastikin vai ei ollenkaa?

Kerran taas oli Oksa laitettu jyrräämään kylvömaata. Sattui siinä sade alkamaan. Oksa jatkoi jyrräämistä, niin pitkään kunnes savisella pellolla jyrä paakkuuntui savesta ja siemenistä ja juuttui kokonaan. Kun sattunutta siunailtiin ja moitittiin mokomaa työntöä, oli Oksa tokaissut: ”Mitäs pannaan hassuu jyrräämään.” Tekikö ymmärtämättömyyttään vai piruuttaanko työhön tympääntyneenä?

Käsitykseni on, että Oksa sittenkin tykkäsi työnteosta ja oli ehkä vähän toimessaankin, kun sai olla meitä osaamattomia opastamassa. Kohtelu Härkälässä oli kuitenkin inhimillinen ja hoito kaikin puolin hyvä. Nuorempana oli Oksa ollut hoidettavana yhdessä kotikyläni Rautelan maatalossa. Saattoi työnteko silloin olla ollut rankkaakin. Näistä ”herramme heikommista” kun joskus saatettiin ottaa kaikki irti. Oksan alitajuntaan oli jäänyt hänen päivittäin toisteleva hokemansa: ”Täytyy huavaat kovin vaan, tai isäntä antaa roppii.” Mitäköhän se Oksa sillä ropilla tarkoitti? Kukin lukija kohdallaan kuvitelkoon.